

У спеціалізовану вчену раду Д 26.459.01 в
Інституті інформаційних технологій і
засобів навчання НАПН України

ВІДГУК

офіційного опонента – кандидата педагогічних наук, доцента

Олексюка Василя Петровича

на дисертаційне дослідження **Хрипун Вікторії Олександрівни** на тему

"Хмарні сервіси Google як засіб управління

освітньою діяльністю закладу дошкільної освіти",

поданого на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальністю 13.00.10 – інформаційно-комунікаційні технології в освіті

Актуальність теми дисертації. На сьогоднішній день інформаційні ресурси та процеси є важливими складовими освітнього процесу. Як наслідок цифровізація та інтеграція інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) у процес навчання та виховання є основою сучасної освітньої парадигми. Показником успішного використання засобів ІКТ у сучасний період розвитку інформаційного суспільства стають хмарні обчислення, застосування яких становить фундамент інноваційного розвитку освіти.

У зв'язку з цим виникає об'єктивна потреба впровадження хмарних технологій у заклади освіти усіх рівнів, зокрема у заклади дошкільної освіти (ЗДО). Нині поза увагою науковців залишилася проблема застосування хмарних сервісів як засобу управління зазначеними закладами освіти. Отож, існує об'єктивна потреба у розробленні науково-обґрунтованих моделей розвитку у педагогічних кадрів ЗДО ІК-компетентностей щодо застосування хмарних сервісів. Впродовж останнього десятиліття саме платформа Google Suite є взірцем надійної, високофункціональної, безпечної та безкоштовної для освітньої галузі системи хмарних сервісів. Отож, організаційно-педагогічний потенціал згаданих сервісів з одного боку, та недостатня теоретична розробленість відповідних моделей застосування хмарних сервісів для управління ЗДО спричинила об'єктивне протиріччя між потребами інформаційного суспільства у компетентних педагогічних працівниках і недостатнім рівнем їх професійної підготовки. У зв'язку з цим постає проблема удосконалення процесу підготовки та перевідготовки керівників ЗДО, в якому особливе місце повинно відводитися вивченню хмарних технологій і їх застосуванню в різних галузях діяльності. На

розв'язання зазначеної проблеми було спрямовано дисертаційне дослідження В.О. Хрипун, що дає підстави вважати тему дисертації актуальною та своєчасною.

Обґрунтованість, достовірність і наукова новизна основних наукових положень, сформульованих у дисертації. Основні результати досліджень здобувачки достатньою мірою обґрунтовані в дисертаційному дослідженні.

Дисертанткою цілком правильно визначено мету, наукові завдання, об'єкт та предмет дослідження. Обґрунтованість основних наукових положень, поданих у роботі, забезпечується аналізом значного обсягу теоретичного матеріалу. Достовірність результатів і висновків дослідження забезпечується відповідністю обраних методів дослідження його меті і завданням, а також результатами педагогічного експерименту, який підтвердив гіпотезу дослідження про доцільність застосування хмарних сервісів компанії Google як засобу управління освітньою діяльністю ЗДО.

Аналіз основного змісту дисертації. Завдання дослідження поступово розв'язуються в чотирьох розділах роботи. У дисертації виконано аналіз теоретичних та правових аспектів управління ЗДО (підрозділ 1.2), сучасного стану розроблення проблеми інформатизації дошкільної освіти у вітчизняній і зарубіжній педагогіці (підрозділи 1.2-1.4), що дозволило уточнити поняття "управління закладом дошкільної освіти", систематизувати складники зазначеного процесу, розробити схему взаємодії його учасників, з'ясувати основні проблеми управління дошкільною освітою України. На основі такого аналізу авторкою запропоновано заходи, що сприятимуть їх вирішенню.

Цікавою, з нашої точки зору, є авторська схема взаємодії учасників процесу управління освітньою діяльністю ЗДО. Як наслідок здобувачка пропонує програму діяльності щодо вдосконалення зазначеного процесу. Заслугує позитивної оцінки аналіз закордонного досвіду щодо застосування засобів ІКТ, зокрема хмаро орієнтованих сервісів, в управлінні закладів дошкільної освіти.

Другий розділ дослідження присвячений моделюванню процесів застосування хмарних сервісів Google в управлінні освітньою діяльністю ЗДО. Зокрема у параграфі 2.2 виконано порівняльний аналіз хмарних сервісів Microsoft Office 365 та Google, на основі якого саме останні обрано для подальшого дослідження. Розвиваючи провідну ідею дослідження, Хрипун В.О. проектує модель використання хмарних сервісів Google в управлінні освітньою діяльністю в ЗДО, яка містить цільовий,

концептуально-організаційний, змістовий, технологічний, діагностичний та результативний компоненти. Концептуальні основи моделі складають провідні філософські та психолого-педагогічні підходи (андрагогічний, акмеологічний, компетентнісний, гуманістичний, діяльнісний, системний, інформаційний) і принципи (добровільності, активності, систематичності, доступності, мобільності, розвитку). Обґрунтованим продовженням процесу моделювання вбачаємо систематизацію у змістовому складнику хмарних сервісів відповідно до основних компонент процесу управління ЗДО та розроблення схеми взаємодії між учасниками освітнього процесу.

Узагальнення результатів аналізу наукових джерел дозволило дисертантці теоретично обґрунтувати та розробити основні компоненти методичної системи розвитку ІК-компетентності керівника ЗДО щодо використання хмарних сервісів Google.

На основі спроектованої у другому розділі моделі у структурі ІК-компетентності керівника ЗДО здобувачка визначає ціннісно-мотиваційний, когнітивний, операційно-діяльнісний та рефлексивний компоненти. У подальшому дисертанткою детально проаналізовано кожен із зазначених компонентів та визначено рівні та показники їх сформованості. З метою впровадження розробленої методики здобувачкою розроблено систему тренінгових занять "Хмарні сервіси Google в роботі керівника ЗДО", що розрахований на слухачів курсів підвищення кваліфікації. Для діагностування розвитку ІК-компетентності розроблено педагогічні тести та контрольні практичні завдання.

У контексті теми дослідження заслуговують на увагу практичні напрацювання здобувачки, серед яких слід виділити навчально-методичне видання "Хмарні сервіси Google в роботі керівника закладу дошкільної освіти", який містить матеріали та підходи, що реалізують авторську методику навчання дорослих.

У четвертому розділі здобувачка розкриває організацію експериментального дослідження. На нашу думку, вибір методів дослідження здійснено вдало. Зокрема, авторську модель використання хмарних сервісів Google в управлінні ЗДО було перевірено за допомогою методу експертних оцінок, а ефективність розробленої методики розвитку ІК-компетентності керівника – за допомогою педагогічного експерименту.

Заслужує позитивної оцінки методика добору експертів, визначення репрезентативності їх груп, а також забезпечення відповідності критеріїв оцінювання компонентам розробленої моделі. Опрацювання одержаних

результатів дало Хрипун В.О. підстави вважати її модель не лише прогностичною, а й концептуальною.

Організований педагогічний експеримент мав на меті вимірювання рівня розвитку ІК-компетентності його учасників щодо застосування хмарних сервісів Google за усіма 4-ма компонентами. Перевірку однорідності організації контрольних та експериментальних груп, а також достовірності відмінностей між ними після впровадження методики було здійснено з використанням статистичного критерію Пірсона.

Достовірність наукових результатів дисертаційної роботи підтверджується їх теоретичною обґрунтованістю, забезпечується коректним застосуванням методології педагогічного дослідження, доцільним поєднанням теоретичних і емпіричних методів дослідження, а також перевіркою його результатів засобами математичної статистики.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що: розроблено, теоретично обґрунтовано і експериментально перевірено авторську методику застосування хмарних сервісів Google для управління освітньою діяльністю ЗДО, конкретизовано сутність поняття ІК-компетентності керівника ЗДО з використання хмарних сервісів Google в управлінні освітньою діяльністю ЗДО; визначено критерії та показники рівнів її сформованості, обґрунтовано програму діяльності керівника ЗДО щодо вдосконалення управління освітньою діяльністю засобами хмарних сервісів Google.

Повнота викладу наукових результатів у публікаціях автору. Результати дисертаційного дослідження В.О. Хрипун опубліковані у 18 працях, з яких: 5 статей у фахових наукових виданнях України (1 з них індексується у Web of Science), 2 статті у закордонних виданнях (із них 1 індексується в Scopus), 1 навчально-методичний посібник, 10 тез доповідей у збірниках наукових праць і матеріалів конференцій. Аналіз публікацій за темою дисертації дає підстави стверджувати, що у них повністю висвітлено положення і результати дослідження. Зміст і характер публікацій свідчить про їх високий науково-методичний рівень.

Основні результати дослідження впроваджено в освітній процес 4-ох інститутів післядипломної педагогічної освіти, про що свідчать відповідні довідки.

Відповідність структури представленої роботи вимогам, які висуваються до дисертації. Дисертаційне дослідження складається зі вступу, чотирьох розділів, висновків до кожного розділу, загальних

висновків, списку використаних джерел (352 найменування, з них 24 – англійською мовою) та 19 додатків (загальний обсяг дисертації – 349 сторінок). За обсягом, структурою і змістом дисертація відповідає вимогам АК України. Зміст автореферату правильно і повно відображає основні положення дисертаційного дослідження, також оформлений згідно вимог АК України.

Відгук позитивний, проте висловимо окремі **зауваження та побажання**:

1. У вступі авторкою визначено предмет дослідження як використання керівником ЗДО хмарних сервісів Google як засобу управління освітньою діяльністю ЗДО. Проте у тексті дисертації неодноразово зазначається, що до процесу управління освітньою діяльністю ЗДО є залученими не лише керівник, а й педагогічні кадри (вихователь-методист, вихователі, музичні керівники, практичні психологи та громадськість), батьки (як найбільш зацікавлена сторона). Враховуючи, що модель використання хмарних сервісів Google як засобу управління освітньою діяльністю ЗДО передбачає залучення цих категорій осіб, вважаємо доцільним відобразити зазначений факт у предметі дослідження.

2. У параграфі 1.3 таблиця 1.1 носить довідковий характер і її було б доцільно перенести у додатки.

3. Параграф 1.4. був би більш досконалим, якби містив аналіз стану використання хмарних сервісів Google за кордоном. Як показує досвід, зазначені сервіси досить широко використовуються у закладах освіти США та країн ЄС.

4. Виконаний у параграфі 2.2 порівняльний аналіз хмарних сервісів Google та Microsoft Office не виправдано не містить хмарного пакету Google Suite. Академічна ліцензія на використання сервісів зазначеного пакета надає ЗДО значно ширші можливості для планування та організації спільної діяльності, проектування систем документообігу, використання практично необмежених хмарних сховищ тощо.

5. Наведені на сторінці 182 (параграф 3.2) взірці типових контрольних практичних завдань було б доцільно формулювати як комплексні, які передбачають інтегральне застосування хмарних сервісів. Також доречним є їх більша практична орієнтованість на професійну діяльність керівника ЗДО.

6. У параграфі 3.3 серед методичних рекомендацій використання хмарних сервісів доречно скоротити розгляд їх інтерфейсів. Зазначені складові змінюються надто динамічно, особливо стосовно хмарних технологій.

7. На сторінці 214 дисертанткою пропонуються методичні рекомендації щодо використання електронної соціальної мережі Google+. Проте зазначений сервіс припинив свою роботу 2 квітня 2019 року для звичайних облікових записів Google, які розглядаються у дослідженні.

8.3 параграфу 4.3 не зрозуміло як було забезпечено об'єктивність оцінювання рівнів розвитку ціннісно-мотиваційного та рефлексивного складників ІК-компетентності.

Наведені зауваження мають рекомендаційний характер і спонукають до дискусії у процесі прилюдного захисту дисертаційного дослідження.

Висновок

Отже, проведений аналіз дисертаційного дослідження В.О. Хрипун на тему "Хмарні сервіси Google як засіб управління освітньою діяльністю закладу дошкільної освіти" дає підстави зробити висновок про те, що дисертація є самостійним завершеним науковим дослідженням, містить нові наукові результати, а також теоретичне і практичне зазначення, що стосується застосування технологій хмарних обчислень у системі дошкільної освіти України.

Вищезазначене дає підстави для визнання відповідності дисертаційного дослідження вимогам п. 9, 11, 13 и 14 постанови Кабінету Міністрів України "Про затвердження Порядку присудження наукових ступенів" від 24.07.2013 № 567 (зі змінами, затвердженими Постановою Кабінету Міністрів України №656 від 19 серпня 2015 року), а її авторка Хрипун Вікторія Олександрівна заслуговує присудження наукового ступеня кандидата педагогічних наук зі спеціальності 13.00.10 – інформаційно-комунікаційні технології в освіті.

Офіційний опонент:

кандидат педагогічних наук, доцент
доцент кафедри інформатики та
методики її навчання

Тернопільського національного
педагогічного університету імені
Володимира Гнатюка

В. П. Олексюк

Підпис
засвідчую
Начальник відділу кадрів